

Тайӧ вунлытӧм қадьс.

Лӧддза-номья тӧлысса 22-ӧд лунӧ, 1941 воӧ пансис Великӧй Отечественнӧй тыш. Став миян йӧзыс лӧптысис тайӧ тыш вылас немецко-фашисткӧй захватчикьяслы паньд. Тылын колисны сӧмын нывбабаяс, посни челядь да пӧрысь йӧз. Найӧ уджалісны заводьяс вылын, кодйисны окопьяс, вӧчисны оборонительнӧй стрӧйбаяс, кусӧдісны бомбаясысь ӧзйӧм керка вевтяс, медым мездыны ассыныс оланіньяссӧ, вӧдитісны градйӧрьяс, медым вердны салдатьясӧс, пӧрӧдісны пуяс, медым мӧдӧдны фронт вылӧ. Медшӧр кывьясыс миян йӧзлӧн тайӧ каднас лоисны: «Ставсӧ фронтлы, ставсӧ Вермӧмлы!». И тайӧ тадзи и вӧлі. Коді кызди вермис, сідзи и дорис Вермӧмсӧ. Вӧрӧглӧн тылын миян Россияса олысьяс котыртісны партизанскӧй отрядьяс. Партизаньяс пасьвартісны фашисткӧй поездьяс, лыйлісны фашистскӧй салдатьясӧс, бомбитісны вӧрӧглысь штабьяс... Партизанскӧй тыш ӧна повзьӧдліс немецкӧй салдатьясӧс, уськӧдіс налысь вермӧм вылӧ лача.

1941-ӧд воӧ моз тӧлысьӧ вӧрӧг босьтіс кытшӧ Ленинград кар. Карыс воштіс став пӧлӧс йитӧдсӧ ас войтыркӧд. Немецкӧй бомбардировщикьяс бырӧдісны став прӧдуктаа складьяс. Ленинградын олысьяс кулалісны бомбӧжкаясысь, обстрельясысь, кӧдзыдысь да тшуглунысь. Тайӧ тышыс муніс пӧшти во джын. Тайӧ каднас фронт вылын вӧрӧг паніс ыджыд наступление. Но налӧн туй вылын вӧлі Сталинград кар. Фашистьяс кӧсйисны босьтны Мамаев Курган, медся вылысса інсӧ карыслысь, да сӧсянь кутны лыйлӧмьяс улын дзоньнас карсӧ. Но миян Сӧветскӧй армия вермис дорйыны тайӧ інсӧ, и карсӧ лои дорйӧма.

Сталинградскӧй тыш бӧрын лои медшӧр вежсьӧмыс Ыджыд тышын. Тайӧ лои ыджыд вермӧмлунӧн миян йӧзлы. Гитлеровскӧй войска бӧрыньтчисны... А миян салдатьяс кутісны пасьвартны вӧрӧгӧс да вӧтлыны сійӧс ас му вылысь. И тадзи найӧс вӧтлісны Берлинӧдз. Медым дорйыны

Берлин кар, немечьяс шыбитісны став ассьыс вынсö. Но миян Сöветскöй армия вермис немечьясöс. А Рейхстаг вылö кыпöдісны миянлысь гöрд флаг.

9 -öд лунö ода – кора тöлысьö 2020 воö миян страна пасйис сизимдас витöд тулыс Ыджыд Вермöм лунсянь! И тайöс оз ков некор вунöдны! Öд миян дедьяс да пöчьяс вöчисны ставсö, медым ми, налön внукьясыс, олім тыр бура.

Кольöны луньяс, вояс, нэмьяс... Бурдöны дойяс, мукöд лоöмторйыс кольö бөрö,

-1-

мыйкö вунö... А со тайö Ыджыд тышыс вунöдны позьтöм и кольö нэмьяс кежлö.

Менам кöлена тайö тыш йывсьыс тöдöмлуньяс босьтöны небöгьясысь да киноясысь, кöні геройясыс - прöстöй йöз, кодьяс олісны аслас олöмөн, да эз кужны и мөвпыштны, мый водзö найöс виччысьö... И со заводитчис тыш. Öти лунön став олöмыс вежсис. Быдön сувтис дорйыны ас чужан му. И öд дорйисны!

Тышкасьны вөрöгкöд мунісны и Джеджим грездса олысьяс. Тайö ичöтик грездсьыс мунісны тышкасьны кöкъямысдас сайö морт, а бөрсö бергöдчисны зэв этшаön. Мунысьяс лыдын вöлі и менам ыджыд-ыджыд батьöй, Напалков Николай Васильевич, кодöс босьтисны фронт вылö 1941 вося кöч тöлысьö. 1942 – öд воын ода – кора тöлысьö сійöс демобилизуйтисны тышын ёна доймалöм вöсна. Менам мамöй весиг оз нин и бурасö помнит сійöс...

Но сьöкыдлуньяс вылö видзöдтöг, миян йöз вермисны вөрөгöс, эз сетны налы таявны Ас чужан му!

Сизимдас вит во сайын нин помасис Ыджыд тышыс, но миян юрвемын сійӧ коляс нэмьяс кезлӧ. Ставныслы, кодьяс дорисны тайӧ Ыджыд Вермӧмсӧ, муӧдз копыр да зэв ыджыд атгӧ миян шуда олӧмысь!